

JMO VE TMMOB YÖNETİCİLERİ DEPREM BÖLGESİNDEYDİ

6 Haziran 2000 tarihinde, saat 05.45 civarında Çankm-Çerkeş civarında gerçekleştiği haber verilen depremi Ankara'da da etkili bir şekilde hissettik. Yönetim Kurulu ve BTK'nın ilgili üyeleriyle yörenin jeoloji haritaları üzerinde yaptığımız ilk değerlendirmeler sonucunda (değişik uzak yörelerden hissedildiği duyumunu ve ilk haberlere göre Orta İlçesindeki belirsizliği de gözönüne alarak) depremin Çerkeş'den daha güneyde etkili olduğunu varsayarak, oluşturduğumuz ekiple Çubuk üzerinden Orta ilçesine hareket ettik. Oda başkanı Aydın ÇELEBİ, Yönetim Kurulu üyesi Dr. Dinçer ÇAĞLAN ve TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Celal BEŞİKTEPE'den oluşan ekibimiz Çubuk'ta yaptığı kısa bir gözlemden sonra Orta'ya geçti, Orta'dan batı-güneybatıya doğru uzanan Devrez Çayı vadisi boyunca (Foto-1) uzanan yol ve çevre köylerde yapılan incelemelerde depremin bir yüzey kırığı oluşturmadığı,

Foto-1

yüksek eğimli vadi yamaçlarında kaya düşmelerine ve heyelanlara neden olduğu gözlemlendi (Foto-2). Köylerdeki hasarın yaygın olarak çamur harçlı, yığma taş ve kerpiç duvarlı evlerden oluştuğu dikkat çekti. Kanlıca, Yuva, Dodurga, Ortabayındır, Tutmaçbayındır, Derebayındır ve Karga köylerinde hasarın ahır ve saman-

Foto-2

lık gibi yapılarda çok daha etkili olduğu görüldü (Foto-3).

Ekibimiz muhtemel fay zonu olarak öngördüğü profili Güldürcek barajı kıyısındaki Kayıören köyünde tamamladı, Burada ayrı bir ekiple birlikte incelemelerde bulunan Bilimsel Teknik Kurul üyemiz Dr. Ramazan DEMİRTAŞ'la birlikte bir değerlendirme yapıldı. İlk verilere göre, yüzey deformasyonlarından hareketle depreme neden olan faylanmanın, Orta ilçesiyle Kayıören köyleri arasında, yaklaşık 10 km'lik uzanımı olan bir zonda gerçekleştiği, yüzeyde bir kırık oluşturmadığı kaya düşmeleri ve akmalara neden olduğu görüşünde birleşildi, Hasarın hafif olmasında süre, odak derinliği, yerel jeolojik özellikler ve fay tipinin etkili olduğu sonucuna varıldı. Depremin doğrudan KAF üzerinde değil, KAF'la dolaşımı ilişkisi olan ve muhtemelen diri fay olan Devrez Fayı'nın Orta civarındaki segmentinde gerçekleştiği yaklaşımı ağırlıktakandı.

Foto-3

alanı içinde olduğu ortadadır. Özellikle yeraltı su tablasının yüksek olduğu ve heyalan yığılımlarının üzerine kurulmuş modern, yeni (betonarme) bir yapının kullanılamaz hale geldiği ilginç bir örnek olan, Dodurga Köyü örneği zemin koşullarının önemini bir kez daha hatırlatmaktadır. (Foto-4,5)

Sonuç olarak Ulusal, bölgesel ve yerel yerleşim politikalarının kendiliğinden kolaycı ve ranta dayalı anlayışlarla değil, bilim ve mühendislik ilkelerine dayalı planlanma yaklaşımıyla gerçekleştirilebileceğini, az kayıplı bir doğa olayıyla,

Bu gözlemler aynı gün FLASH TV'de programa katılan Oda Başkanımız Aydın ÇELEBİ ve TGRT haber programına naklen katılan BTK üyemiz Dr. Ramazan DEMİRTAŞ tarafından aktarıldı.

Orta Depremi yerleşim yerlerinin seçimi açısından oldukça ilginç dersler vermiştir, Deprem büyüklüğünün 5.9 olması, odak derinliğinin fazla olması ve kırsal alanda gerçekleşmesi gibi nedenlerle hasarın sınırlı kalması bu gerçeği gizli-yememiştir. Muhtemel bir diri fay zonunda ve alüvyon zemin üzerinde yerleşen Orta İlçesi ve yüksek eğimli vadi yamaçlarında kurulmuş köylerin sürekli bir risk

Foto-4

Foto-5

yeniden anlamamıza umarız yardımcı olmuştur Orta Depremi. Doğa olaylarının felakete dönüşmesini engellemenin önemli bir adımının insan-doğa ilişkisinden çıkartılan deneyimlerin, toplumsal örgütlenmeye ve toplumun ortak çıkarlarını yansıtmaya gereken yasa ve yönetmeliklere taşınması gerektiği, umarız bir kez daha bilinçlere düşmüştür. Ve yine umarız küçük bir "musibet olan Orta Depremi'nden, beklenen büyük depremlere karşı bir hazırlık yapılması izin gereken "nasihat" çıkartılmış olsun.

YÖNETİM KURULU